

Papur y Bwrdd

9 Gorffennaf 2014

Teitl y Papur:	Adroddiad Blynyddol y Fframwaith Menter 2013-14
Cyfeirnod y Papur:	NRW B B 51.14
Paratowyd y Papur gan:	David Edwell Pennaeth Menter Y Gyfarwyddiaeth Gwasanaethau Cenedlaethol

Pwrpas y Papur:	Craffu
Argymhelliad:	Nodi cynnydd wrth weithredu Fframwaith Menter 2013-14 a chymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol.
Angen Penderfyniad:	Oes

Effaith:	<p>Effaith ar yr Amgylchedd: Dewiswyd y gweithgareddau arfaethedig i gael effaith gadarnhaol ar yr amgylchedd, ac rydym yn gwrthod syniadau sy'n debygol o gael effaith negyddol yn syth.</p> <p>Effaith ar yr Economi: Bydd y gweithgareddau arfaethedig yn cyfrannu'n gadarnhaol at swyddi a thwf yng Nghymru ac yn cynhyrchu refeniw ychwanegol i Cyfoeth Naturiol Cymru i fuddsoddi yn yr amgylchedd.</p> <p>Effaith ar y Gymuned: Dewiswyd y gweithgareddau arfaethedig i gael effaith gadarnhaol ar bobl a chymunedau, ac rydym yn gwrthod syniadau sy'n debygol o gael effaith negyddol yn syth.</p> <p>Effaith ar Wybodaeth: Mae'r fframwaith menter yn gyfle i gynnal a datblygu sgiliau busnes ar draws y sefydliad.</p>
-----------------	--

Pwnc

1. Dyma adroddiad blynyddol cyntaf Fframwaith Menter Cyfoeth Naturiol Cymru. Mae'r adroddiad yn darparu trosolwg o sut rydym wedi rheoli cyfleoedd a gweithgareddau menter gydol y flwyddyn.

Cefndir

2. Roedd Llythyr Cylch Gwaith 2013-14 Llywodraeth Cymru i Cyfoeth Naturiol Cymru yn nodi y dylai datblygu gweithgareddau menter hen a newydd fod yn flaenoriaeth i'r sefydliad ac mae llawer o randdeiliaid busnes wedi nodi hyn hefyd.

3. Mae rheoli asedau ac adnoddau tir sylweddol yn uniongyrchol, ynghyd â sgiliau craidd mewn sectorau marchnad allweddol yn rhoi cyfle newydd i Cyfoeth Naturiol Cymru gynnal a datblygu gweithgareddau menter arloesol newydd yn seiliedig ar egwyddorion rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy.

4. Bydd cyfleoedd menter sy'n cael eu hystyried yn ofalus a'u gweithredu'n effeithlon yn darparu mesurau lliniaru defnyddiol ar gyfer y pwysau cynyddol yn y dyfodol ar gyllid Cymorth Grant gan Lywodraeth Cymru ac yn gwneud cyfraniad pwysig at wireddu dyheadau'r Llywodraeth am swyddi a thwf yng Nghymru.

Cynnydd hyd yn hyn

5. Ers i'r Bwrdd gymeradwyo'r Fframwaith Menter ym mis Gorffennaf 2013:

- Rydym wedi rhagori ar dargedau'r cynllun busnes o gyflenwi coed gan 70,000m³, yn fwy nag ar unrhyw adeg yn ystod y 5 mlynedd diwethaf, ond gan gadw o fewn lefelau goddefiant ein cynllun busnes. Roeddem hefyd ychydig ar y blaen i'n targed incwm. Cynhyrchodd hwn £400,000 yn fwy o incwm, er gwaethaf pwysau gwariant ac incwm ychwanegol yn sgil cynaeafu cyfran uwch o goed wedi'u heintio â *Phytophthora ramorum*.
- Rydym wedi mabwysiadu dull newydd a chytuno ar gontract hirdymor mawr gyda BSW Timber a fydd yn werth dros £20 miliwn i Cyfoeth Naturiol Cymru a thua £100 miliwn i economi Cymru. Mae'r contract yn gwarantu cyflenwad o 600,000 metr ciwbig o goed llarwydd dros ddeng mlynedd o ystâd coetiroedd Llywodraeth Cymru. Mae hyn ochr yn ochr â chontractau cyfredol gyda BSW i gyflenwi 700,000 metr ciwbig o goed pyrwydd yn yr un cyfnod. Bydd y contract yn helpu i ddarparu sefydlogrwydd ar draws y gadwyn gyflenwi coed yng Nghymru ac yn ei alluogi i ddatblygu marchnadoedd newydd ar gyfer coed llarwydd sydd wedi'u cwmpo. Mae'r datblygiad diweddaraf

hwn wedi galluogi BSW Timber i baratoi cynlluniau manwl ar gyfer ehangu a buddsoddi yn y felin, a bydd yn sicrhau dyfodol hirdymor y felin hon.

- Rydym wedi cytuno ar gontract hirdymor 5 mlynedd i gyflenwi 250,000 metr ciwbig o goed llarwydd i Euroforest , a fydd yn werth £25 miliwn i economi Cymru.
- Rydym wedi gweithio gyda'r diwydiant coed a Gweithgor Trawsadrannol Llywodraeth Cymru ar Goed (dan gadeiryddiaeth Peter Davies) i ddatblygu marchnadoedd newydd a derbyniad i goed llawrydd sydd wedi'u cwmpo gan y diwydiant adeiladu i adeiladu cartrefi newydd yng Nghymru.
- Rydym wedi canolbwyntio, nid yn unig ar y diwydiant coed prif ffrwd, ond ar fusnesau llai hefyd. Mae ein pecyn e-werthu/e-fusnes yn galluogi cwsmeriaid bach a mawr i fasnachu gyda ni. Er enghraifft, rydym wedi gwerthu rhai o'n coed arbenigol fel y Gedrwydden goch i gwmni sy'n cynhyrchu cychod gwenyn yng Ngheredigion ac i un arall sy'n gwneud Podiau Gwersylla yng Ngwynedd. Rydym yn awyddus i ddatblygu mwy o farchnadoedd arbenigol yn y dyfodol.
- Rydym wedi datblygu prosiect ynni gwynt Pen y Cymoedd i'r cam o osod y sylfeini cyntaf ar gyfer 76 tyrbîn ar y safle gwerth £400 miliwn yng Nghastell-nedd Port Talbot a Rhondda Cynon Taf. Mae Vattenfall, y datblygwr sy'n gyfrifol am y prosiect fferm wynt ar y tir fwyaf yng Nghymru a Lloegr wedi dyfarnu dau gontract newydd gwerth miliynau o bunnoedd i gwmnïau yn y gadwyn gyflenwi. Dyfarnwyd y contractau, y credir eu bod yn rhai saith ffigur, i Express Reinforcements o Gastell-nedd a chyfleuster gweithgynhyrchu Prysmian Cables & Systems' o Wrecsam. Mae Vattenfall wedi annog cwmnïau lleol i ymgeisio am gontractau ac is-gontractau, ac yn ystod y 12 mis sydd wedi bod o'r rhaglen adeiladu pedair blynedd, mae eisoes wedi dyfarnu gwerth £45 miliwn o gontractau i fusnesau yng Nghymru. Mae'r prosiect wedi rhoi cymorth i dros 50 cwmni a 600 o swyddi yng Nghymru, a disgwylir iddo fod yn werth hyd at £1 biliwn i economi Cymru dros ei oes o 25 mlynedd.
- Rydym wedi nodi cynigwyr a ffefrir ar gyfer 162 o'r 172 safle Micro Hydro a nodwyd ar y tir a reolir gennym. O'r deg sy'n weddill, dim ond pump sy'n debygol o fod yn ymarferol. Bydd y rhain yn mynd allan i dendr yn 2014-15. Rydym yn gweithio gyda datblygwyr i ddatblygu o leiaf bum cynllun yn 2014-15.
- Rydym wedi sicrhau £2,545,000 o incwm masnachol arall drwy werthu tir dros ben, meysydd parcio, canolfannau ymwelwyr, caniatadau coetiroedd a Chi, ac ati. Mae hyn yn cyd-fynd yn fras â 2012-13 (£2,592,000) ac eithrio'r taliad untro gan yr MSA am Wales Rally GB y llynedd.
- Rydym wedi nodi'r holl safleoedd tai masnachol / fforddiadwy posibl o adolygiad tai mis Mawrth 2013.

- Rydym wedi nodi ein holl gronfeydd glo ac rydym yn barod i dendro ar adeg a fydd yn sicrhau elw economaidd boddhaol. Mae prisiau glo yn isel ar hyn o bryd yn sgil galw cynyddol am nwy naturiol o waith nwy anghonfensiynol yn UDA.
- Rydym wedi cwblhau'r astudiaeth ddichonolrwydd ar gyfer Creu Coetir drwy wrthbwysu carbon. Mae cyllid grant (yn cynnwys y Gronfa Natur) a gwerthu credydau carbon i ddiwydiant preifat yn gyfle unigryw i greu coetir a chynorthwyo i gyrraedd targedau plannu Llywodraeth Cymru ac i hyrwyddo'r defnydd o God Carbon Coetiroedd y DU. Ar yr un pryd, gall Cyfoeth Naturiol Cymru sicrhau ffynhonnell incwm gan gleientiaid y sector preifat drwy werthu credydau carbon. Bydd y prosiectau'n cael eu monitro a'u harchwilio drwy God Carbon Coetiroedd y DU. Bydd gan Cyfoeth Naturiol Cymru fwy o goetiroedd ar gyfer gweithgareddau masnachol, fel beicio mynydd, a ffynhonnell o refeniw coed ar gyfer y dyfodol. Bydd Cyfoeth Naturiol Cymru yn arloesi dull o dalu am wasanaethau ecosystem ar gyfer rheoli coetiroedd ac yn helpu i adfywio ardaloedd a fydd yn elwa o gael mannau gwyrdd sydd wedi'u gwella. Bydd asedau cymunedol o'r fath yn denu gweithgarwch economaidd ac yn cyfrannu at agendâu iechyd a lles Llywodraeth Cymru. Ers mis Ebrill 2013, mae'n orfodol i bob cwmni rhestredig adrodd am eu hallyriadau carbon yng nghyfrifon y cwmni. Gall darpar brynwyr credydau gynnwys cwmnïau fel Ford Motors ac Iceland foods. Gellir cyflwyno prosiectau gyda Banc yr Amgylchedd a Forest Carbon sy'n paru prosiectau gyda chyllid. Rydym wrthi'n trafod gyda chwmni rhyngwladol ynghylch prosiect yng Nghwm Llynfi.
- Rydym wedi bod yn cydweithio'n agos â'r Adran Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon a Llywodraeth Cymru ar Brosiect Seilwaith Telathrebu Symudol sy'n cael ei ddarparu drwy bartner yr Adran, Arqiva. Bydd y prosiect yn darparu gwerth £150 miliwn o seilwaith newydd yng Nghymru a fydd yn cynnwys 'mannau gwan' mewn ardaloedd gwledig nad oes ganddynt ddarpariaeth 2G sylfaenol ar hyn o bryd. Rydym yn rhagweld y bydd cyfran sylweddol o safleoedd yn cael ddarpariaeth yn sgil y seilwaith sy'n cael ei osod ar y tir a reolir gennym. Dylai'r prosiect gael ei gwblhau erbyn mis Mawrth 2015 ac rydym wedi darparu'r holl wybodaeth angenrheidiol i Arqiva ac yn aros i glywed ble maent am i ni osod cyfarpar.
- Rydym wedi nodi'r holl hawliau saethu a physgota sydd gennym ar yr ystâd, ac rydym wrthi'n eu cymhwyso i weld pa mor addas ydynt cyn eu cynnig i'r farchnad. Cyn y cynnig cyffredinol rydym wedi ymateb i alw ac eisoes wedi rhoi hawliau saethu i westy gwledig a mintai hela ym Mhowys, i gefnogi'r gwesty a'i fusnes chwaraeon. Gallai hyn fod yn werth hyd at £20,000 y flwyddyn i Cyfoeth Naturiol Cymru ar ôl ei ddatblygu'n llawn, yn ogystal â'r manteision economaidd dilynol i'r economi leol.
- Rydym wedi rhagori ar ein targed incwm o werthu cig carw - £51,000, yn erbyn targed o £43,000.

- Rydym wedi sicrhau cytundeb S83 gan Lywodraeth Cymru i ddatblygu safleoedd Gwyliau Coedwig ar yr ystâd.
- Rydym wedi sicrhau incwm o tua £25,000 ar gyfer dadansoddiad o ficrobioleg Arfordir Gwyrdd “Cadwch Gymru’n Daclus” a thraeth ymdrochi Smart Coast. Cynhaliwyd dadansoddiad ad hoc i gwmni lleol hefyd a arferai ddefnyddio ein gwasanaeth pan roedd Asiantaeth yr Amgylchedd Llanelli yn gwneud gwaith masnachol.
- Rydym wedi rhoi’r gorau i’r syniad o ddatblygu tai yng Nghynllun Datblygu Lleol Castell-nedd/Port Talbot. Mae’r awdurdod lleol wedi penderfynu peidio â datblygu tai yn yr ardal lle roedd gennym dir. Byddwn yn chwilio am gyfleoedd mewn mannau eraill pan fydd y Cynlluniau Datblygu Lleol yn cael eu hadolygu.
- Rydym wedi casglu a blaenoriaethu nifer sylweddol o syniadau amrywiol ar gyfer gweithgareddau menter newydd gan y Cadeirydd, Grŵp Menter y Bwrdd, y Prif Swyddog Gweithredol, Cyfarwyddwyr Gweithredol a’r staff.
- Rydym wedi bod yn diwygio ein piblinell incwm yn rheolaidd (gweler Atodiad 1).

Cynigion a Chamau Nesaf

6. Gwahoddir y Bwrdd i roi sylwadau ar y cynnydd hyd yn hyn, a nodi’r cynigion canlynol ar gyfer blaenoriaethau yn 2014-15:

- Hwyluso Gwyliau Coedwig drwy gyflwyno ceisiadau cynllunio ar gyfer dau safle yng Nghymru.
- Ail-drafod contract Wales Rally GB.
- Cwblhau astudiaethau dichonoldeb menter ar gyfer Hela, Chwaraeon Modur, Coed Gwerth Ychwanegol,
- Sicrhau incwm o £1,200,000 yn sgil gwerthu tir amaethyddol.
- Bwrw ymlaen â’n Rhaglen Ynni Gwynt yn ôl y cynllun, ac ystyried cyfleoedd yn y sector ynni cynaliadwy ehangach fel ystyried cynhyrchu ynni dosbarthol (paneli solar yn gysylltiedig â grid Pen y Cymoedd)
- Cyflawni targedau incwm yn unol â’r gyllideb.
- Datblygu gallu arloesedd o fewn Cyfoeth Naturiol Cymru drwy weithdai wedi’u hwyluso.
- Datblygu System Rheoli Gwybodaeth Labordy Cyfoeth Naturiol Cymru i ehangu ei weithgarwch masnachol ar gyfer dadansoddi gwaddodion morol.
- Adolygu ac ehangu ein proses caniatadau Coetiroedd a Chi i’w gwneud hi’n haws i fentrau cymdeithasol ymgysylltu â Cyfoeth Naturiol Cymru.

Risgiau

7. Mae'r fframwaith menter yn darparu dull rhesymegol, trefnus a thryloyw o ddatblygu mentrau, gan leihau'r risg o fynd ar drywydd gweithgareddau amhriodol.
8. Cynlluniwyd y fframwaith er mwyn gallu mynd ati'n gyflym i amlygu a llywio'r gwaith o reoli risgiau i enw da sy'n gysylltiedig ag ymdrin â gweithgareddau sy'n datblygu a allai fod yn ddadleuol, fel echdynnu nwy anghonfensiynol.
9. Mae'r prif risg yn ymwneud â'r potensial i'r sefydliad ddibynnu ar ddyheadau referniw ychwanegol gor-uchelgeisiol wrth gynllunio at y dyfodol. Caiff hyn ei liniaru drwy bennu blaenoriaethau clir yn y Cynllun Corfforaethol a'r Cynllun Busnes, yn ogystal â'r fethodoleg arfaethedig ar gyfer rhagweld ac adrodd.

Goblygiadau Ariannol

10. Nid oes unrhyw adnoddau ariannol ychwanegol yn gysylltiedig â'r gwaith cychwynnol o weithredu'r fframwaith arfaethedig. Mae'n debyg y bydd angen cyflogi dau weithiwr cyfwerth ag amser llawn (£80,000) yn y tymor canolig, ond dylid gallu adennill y costau hyn drwy referniw ychwanegol yn y tymor hir.

Materion Cyfreithiol a Chydymffurfio

11. Nid oes unrhyw faterion statudol na chyfreithiol yn gysylltiedig â gweithredu'r fframwaith arfaethedig. Byddwn yn parhau i weithredu intra vires, gan fanteisio ar gyfleoedd i drafod y rhain gyda Chyfarwyddiaethau eraill a'r Gwasanaethau Cyfreithiol cyn gynted ag y gallwn.

Cyfathrebu

12. Hyd yn hyn, mae cyfathrebu mentrau menter yn fewnol wedi cael ei wneud drwy weithgorau a fforymau ar draws y cyfarwyddiaethau. Mae bwriad i gynnal gweithdai arloesedd eleni gyda chefnogaeth aelodau yr is-grŵp menter.
13. Yn allanol, rydym wedi cefnogi a gwneud cyflwyniadau mewn digwyddiadau a gynhaliwyd gan Lywodraeth Cymru, Sefydliad y Coedwigwyr Siartredig, UKFPA, CONFOR, ac ati. Rydym wedi cynnal cyfarfodydd rheolaidd â'n cwsmeriaid a swyddogion cyrff masnach sy'n eu cynrychioli. Rydym wedi gweithio gydag ystod eang o sefydliadau'r sectorau cyhoeddus a phreifat a'r trydydd sector megis Coed Cymru, Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig, Cymdeithas Ganolog y Priswyr Amaethyddol, Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, Awdurdodau Lleol, Undeb Amaethwyr Cymru ac Undeb Cenedlaethol yr Amaethwyr, Ystâd y Goron, Coed

Cadw, Yr Ymddiriedolaeth Tir, Ford Motors, TATA, Cymdeithas Gwenwynwyr Cymru, y GIG, RenewableUK Cymru ac ati.

Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (AEG)

14. Nid oes angen AEG ar gyfer y papur hwn.

Mynegai o'r Atodiadau

Atodiad 1 – Piblinell y Fframwaith Menter